

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld., 30 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Mladini!

V bratskem Zagrebu, ki se je povzdignil v zadnjih letih do prave centrale jugoslovanskega kulturnega napredovanja, praznovala se je pretekle dni vesela in pomembna slavnost. Združil se je v prijateljsko kolo cvet hrvatskega in slovenskega naraščaja in v bratskem zagrljaju vspoznávali so se čili mladeniči od bistre Save in zelene Drave, izpod mogočnega Triglava in kršnega Velebita, prestopajoči prag resnega življenja. V dno srca moralo je razveseliti vsakega rodoljuba tostran in onstran Sotle in Kulpe, da je prva javna manifestacija slovensko-hrvatskih abiturientov veljala domovini, a še več, da je veljala tisti skupni domovini, katero nam obeta ideja, ki v zadnjem času z elementarno silo prodira v narod, ideja hrvatsko-slovenske vzajemnosti. Narod hrvatski in slovenski še vedno hodita križev pot narodnega trpljenja in mučeništva in kakor kažejo znamenja, še dolgo, dolgo ne bosta smela odložiti orožja za svojo pravično stvar. Zategadelj smatra sedanja generacija za največji in najdražji narodni zaklad svojo mladino in svoj naraščaj, ki bo poklican nadaljevati naše sveto, a trudapolno delo. Da vcepimo tem svojim naslednikom v mehka mladeniška srca pravočasno tisto čisto in neskaljeno ljubezen domovinsko, ki smo jo prejeli kot dragoceno volilo od svojih prednikov, to nam mora biti najvažnejša skrb. In zadnja slavnost Zagrebška, kakor nič manj pobratimstvo slovensko-hrvatskih učiteljskih abiturientov, sta nam prevesel dokaz, da je sedanja generacija storila v tem pogledu svojo dolžnost, da visoko plamti v srcih hrvatsko-slovenske mladine tisto sveto navdušenje, ki nam je najboljšo poročstvo jasne bodočnosti.

Toda to ni vse! Prvi pogoj vsakega kulturnega in s tem tudi političnega napredovanja je delo, trdo in vztrajno delo. Le tisti, ki je kot človek izvršil svojo dolžnost, ki se je z delom pospel do stopinje koristnega člana človeške družbe, le tisti zamore koristiti tudi narodu in domovini. To geslo zapiši si sedaj hrvatsko-slovenska mladina na trobojni svoj prapor! V tem pogledu govorila nam je iz srca „Hrvatska“, kličeč naši skupni mladini o

priliki njenega pobratimstva sledeče zlate besede: „Causa non finita est . . . in tako naj naša mladina posveti za sedaj vse svoje sile, pomnožene in dozorele, samo svojemu pravemu poklicu, svojim študijam. Naj bode uverjena: v delu je rešitev! Samo izredni časi zahtevajo vidljivo vnanjo požrtvovalnost. Redni časi — in ti odločujejo, ker pripravljajo izredne dogodjaje — ti redni časi zahtevajo od nas drugo požrtvovalnost, delavnost. Z delom rase naše znanje, popolnjujejo se vse naše duševne in telesne sile. Z delom rase tudi vrednost pojedinca. Kako srečen, kako močan je narod, vkupnost pojedincev, ako se tako vsi njegovi sinovi posvetijo njegovemu blagostanju, njegovi svobodi, njegovi sreči. — Vaše delo, mladina! — se najlepše razvija in najbolje uspeva na vaši naravni njivi, na polji naukov, znanostij in lepe knjige. Zato si je naša visokošolska mladina odbrala krasno geslo: „Prosvjetom k slobodi“. Tako bodi. Vsaka kultura je sad dela. Prosvjetom k slobodi“.

Da, tako bodi! Z delom, s svojim znanjem naj pred vsem skuša imponovati naša mladina našim nasprotnikom; le tedaj, ako se vrne vsak dijak po dovršenih letih domov kot popolen, kot cel mož, kot sposoben zastopnik izbranega poklica, le tedaj smeli bomo zahtevati: Slovenijo Slovencem, vsa slovenska mesta njim, ki so naši! V tem pogledu bodi naši mladini učiteljica sedanost in preteklost. . . . Skrbno vršeč svojo stanovsko dolžnost, pa naj tudi skrbno neguje v srci sveto in neskaljeno narodno navdušenje izza mladih let. Značaj naj se kali liki železo, a srce ostane naj mladeniško mlado. Tiste ideje, ki vas združujejo danes v bratski zagrljaj s hrvatskimi tovariši, te ideje nosite v poznejših letih v narod. Imenovali vas bodo sanjače, a ne strašite se tega imena. Saj so imenovali sanjače vse, ki so se borili za kako vzvišeno idejo, saj so bili sanjači tudi možje, ki so propovedovali zjedinjenje Italije in Grške in oni, ki so prvi prelivali svojo kri za svobodo balkanskih Slovanov. Taki sanjači hočemo biti tudi mi in na tebi, mladina slovensko-hrvatska je, da bo prišel čas, ko bo izginil sen kot sen. . . . Prosvjetom k slobodi!

Družbe sv. Cirila in Metoda redna VIII. velika skupščina.

dné 26. julija 1893 v Sežani na Krasu.

(Oficijelno poročilo družbinega odbora.)

I.

I. Naša družba je dozdej obvrševala svojo skupščino po raznih mestih in trgih naše mile domovine, a letos se je ozrla tudi na slovensko vas hoteč tako zanetiti vzvišeno idejo o slovenskem šolstvu tudi v nižjih slojih našega naroda, kateri so bili doslej glavni in najbolj zanesljivi steber slovenskega prepoda in iz katerih je našemu narodu priklila tudi večina inteligencije, koja se zdaj s hvaležnostjo bori za njegove pravice. Da je družbino vodstvo pravo zadelo izbravši največjo vas slovensko za skupščinsko slavnost, sijajno spričuje dan 26. julija. Rodoljubna Sežana na kršni zemlji kraški svetkovala je takrat v istini naroden praznik, kakor še ne poprej. Dokazala je pa tudi, da se zaveda svoje prednosti, ker je prva, največja in najlepša vas na Slovenskem. Osvetljala si je lice pred vsem slovenskim svetom in sme biti na to ponosna. Uprav njene žene, zbrane okrog domačega ognjišča — v svoji ženski podružnici sv. Cirila in Metoda — pokazale so svojim slovenskim sestram na okoli pot, katera vodi naš narod k lepši bodočnosti. Kakor otrok najslajše počiva v materinem naročju, tako se je tudi družba po burnih dneh zatekla k materam slovenskim in je pri njih našla milo zavetje ter nov pogum za srečno izpeljavo vzvišenih namer za duševni blagor naše mladeži.

Vodstveno vabilo dné 11. julija št. 2296 — objavljeno v naših časnikih — k skupščinski slavnosti v Sežano za dan 26. julija ni ostalo glas upijočega v puščavi. Naše razumništvo in priprosti narod sta se mu jednodušno odzvala v dokaz, da pojmita preimenitno zadačo naše družbe, da jo hočeta ščititi tudi v bodoče.

Bela Ljubljana je že na predvečer sprejela dokaj skupščinarjev iz bratske Koroške in Štajerske. Jako umestno je bilo, da je prva Ljubljanska podružnica priredila na čast skupščinarjem na

LISTEK.

Potopisne črtice iz Italije.

Spisal R.

(Dalje.)

II. Salerno.

Mej Vesuvom in Sorentskim pogorjem razprostira se krasna ravnica (najrodovitnejši del Kampanije), katero imenujejo Italijani „valle di Nocera“. Po sredi nje se vije rečica Sarno, ki jo prav dobro namaka s svojimi dotoki. Vsa zemlja je prav dobro obdelana, ima pre mnogo vrtov in vse polno sadonosnega drevja. Tu sadé tudi izvrsten tabak, ali posebno dobro uspeva turšica, ki zraste tu posebno visoka. Zrak je tu zelo čist in ugoden za poletno bivanje. Gore na jugu in vzhodu imajo položene obronke in lepo izrezane hrbte ter so podobne našemu srednjemu gorovju, le gozdi jim manjkajo. Na mnogem stožčastem kuclju se opazi kaka razvalina srednjeveških gradov, ali pa veliko gospodarsko poslopje, ki je zidano bolj za obrambo, nego za zložnost.

Nocera, glavni kraj te ravnine (15.000 preb.), leži koncem nje, že mej goricami. Ker je bilo mesto

dolgo časa v oblasti Saracenov, zato jo imenujejo „Nocera de' pagani“. Tu se je rodil sv. Ludvik in tu je bil za škofa Paulus Jovius. Glavna cerkev M. D. je sezidana po obliki pantheonu v Rimu in sicer z rimskimi ostanki (ima dvojen portik s korintskimi stebri). Od tod naprej vzdiga se počasi železnica proti krasno ležečemu kraju Cava, sezidanemu na samiskali. Blizu njega so lepe okapnice in pa v tiho dolino skriti benediktinski samostan sv. Trojice (iz leta 980). V samostanski cerkvi, ki ima najdragocenejše orglje cele Italije, leži pokopanih več imenitnih mož, v arhivu pa bogata zbirka srednjeveških listin (mej drugim tudi „codex legum longobardicarum“ in biblija iz VII. stoletja).

Železniški hlapon sope počasi navzgor. Gorska debla so povsodi dobro obrastena in mej zelenjem opazimo še marsikatero skupino hiš ali osamljeno cerkvico. Na zadnje prispemo na vrh sedla in ugle damo ravno spodej pod nami mestice Vietri, ki stoji ob najnotranjejši dragi Salernskega zaliva. Še lepše se nam predstavi trg Raito, čegar bele hiše so položene po ravno nasproti stoječem obronku Sorentskega pogorja. Skozi dolgo preseko in velik predor navzdol prišedši zagledamo najpoprej Salerno, ki se slikovito razteza ob severni obali jednakoimnega zaliva. Koncem drugega predora razgrne

se vse mesto pred nami, da mu lahko vse hiše pregledamo. Nad vsemi vzdiga se mogočno kupola stolne cerkve in njen visok zvonik. Skozi tretji predor pripelje nas železnica do kolodvora, ki stoji že nizko doli blizu vzhodnega kraja mesta.

Salerno (27.000 preb.) je staro mesto in ima precej nevkretne ulice. V zadnjem času pa so napravili široko cesto ob morji in odprli nove ravne ulice v zgorenji del, ki se vzdiga amfiteatralično navzgor, zato se z morja skoraj tako lepo predstavi, kakor Napolj. Že Grki so se bili tu naselili, vendar ni moglo priti mesto do nikake važnosti v srednjem veku. Stoprav Langobardi so ustanovili tu posebno vojvodino in za njimi Normani svojo kneževino, ki se je razprostirala od Pompeja in Sorentskih gora pa do zaliva Policastro. Delila se je na tostransko pokrajino („Principato citeriore“) ob morji in onostransko („P. ulteriore“) okoli mesta Avellino, od M. Vergine do M. Voltore. Ko je zamrla normanska dinastija l. 1195, združila se je salernska kneževina s kraljevino napoljsko, kateri so vladali najpoprej Hohenstafovci (do l. 1268), potem pa Anžovinci (do l. 1435). Največjo slavo dala je mestu imenitna medicinska fakulteta, ki je tu cvetela skoz ves srednji vek.

(Dalje prih.)

vrtu Hafnerjeve pivarne „zabavni večer“. Po 8. uri zbralo se je na tem s cesarskimi in narodnimi zastavami ozaljšanem in bogato razsvetljenem vrtu mnogo stranskih in domačih družbenikov k prijateljskemu razvedrovanju. Slavna vojaška godba in pevsko društvo „Ljubljana“ sta z izbornimi komadi zadovoljila zbrano občinstvo. Družbini prvomestnik profesor Tomo Zupan, katerega ob prihodu občinstvo sprejme z živoklici, pozdravi v prisrčnih besedah č. zastopnike, ki so prihiteli od daleč, kakor tudi domače družbenike in druge goste, ki pri vsaki priložnosti skazujejo družbi svojo blagonaklonjenost.

II. Dač 26. julija krog 6. ure zjutraj zbirali so se skupščinarji ter izletniki na Ljubljanskem južnem kolodvoru, da pohité v Sežano. Znana potovalna pisarna Josip Pavlinova je priredila poseben vlak iz Ljubljane v Sežano tija in nazaj. Žal, da takoj v Ljubljani ni zasedlo vlaka toliko udeležencev, kakor je bilo želeži; morda je temu kriva tista obligatna „megla“, ki je tudi tisto jutro zakrivala mesto in njega okolico; zato so bili izletniki veseli, da jih je hlapov v naglem diru privedel čez slavnoznani Borovniški viadukt, koder jim je izginila megla izpred oči in so se radovali prekrasnemu dnevu, ki ga je obetalo jasno nebo. Na vsaki postaji je vstopalo novih izletnikov tako, da se je vlak vendar dobro napolnil. A kaj je to? Vlak se dirja — in že nam nasproti doni mogočen strel topičev; saj se vendar nismo v Sežani! Sprevodnik kliče: Postojina! Da, vrla Postojina raduje se z nami vred ob spominu lanske tu obvršene skupščine; pozdravlja nas, pozdravljamo jo mi zopet — do bodočega svidenja. Istotako odmeva mogočni strel čez kršnato plan, ko se bliža naš vlak Šent Petru in Divači. Tu se nam je pridružilo mnogo izletnikov iz bratske nam Istre. Še nekoliko minut — in vlak se ustavi na kolodvoru Sežanskem.

Malo prej po 9. uri dospeli so semkaj z jutranjim brzovlakom dragi bratje z Goriške in Tržaške strani. Postojinske godbe ubrani glasovi zadoneli jim v pozdrav. Ko se poležejo viharji „Živoklici“, stopi pred došle skupščinarje odbornica gospodična Maša Dolenceva ter v imenu Sežanske ženske podružnice spregovori približno tako-le:

„Bratje častiti in mile nam sestre!

Bog Vas sprejmi, stopivše na naše zemlje tla! Sprejmite zagotovila naših hvaležnih in udanih src za današnji poset vsi Vi, po katerih žilah se pretaka ona rudeča kri žarne ljubezni, ki nas spaja in veže v jedno telo.

Sini in hčere velike, da sila velike majke Slave, ki jej solnce nikdar ne zahaja!

Prišli ste k svojim. Sprejmite pozdrav, ljub pozdrav svojih, ki živimo za ravno iste ideale in se neustrašeno bojujemo za vero in dom in mili naš jezik slovenski. Pozdravljeni nam bodite sedaj in vsegdar stotisočkrat!“

Ti pozdravi so vzradostili dušo došlecem, tolažila njihovi čutili je bil preč. župnik Šempaski Blaž Grča, ki se je kot podpredsednik društva „Sloga“ v Gorici v prisrčni besedi zahvalil na lepem iskrenem sprejemu. (Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 7. avgusta.

Moravski namestnik.

Vprašanje, kdo postane naslednik odstopivšega moravskega namestnika viteza Loebla, prizadeva levičarjem mnogo preglavice. Dosedaj imenovana kandidata za to mesto grof Coudenhove in grof Černin nista levičarjem kar nič po volji. Prvi je eden tistih internacionalnih aristokratov, kateri igrajo v naši državi jako odločilno ulogo, drugi je češki fevdalni poslanec. Levičarji, zlasti Brnski glavarji nemške stranke se obema kandidatomata protivijo na vso moč, češ, da ne marajo tujca za namestnika in groze, da bo vlada čutila posledice, ako bi na to mesto spravila konservativnega aristokrata. Neki Brnski list kandiduje celo bivšega levičarskega ministra grofa Kuenburga in javlja, da je Chlumecky že storil potrebne korake pri grofu Taaffeu, da ne pošlje v Brno moža, kateri bi se ne ravnal po navodilih levičarskih prvakov. V poučenih krogih se sodi, da se klika Chlumeckega le zato tako poganja v tej stvari, da bi nacijsalcem ne dala povoda k očitanjem.

Malorusko gibanje.

V iztočni Gališki se snuje nova maloruska ljudska stranka, katera utegne postati v političnem življenju tlačenih in preziranih galiških Rusov še

posebnega pomena. Te dni se je v Kolomeji vršil osnovni shod, ki je bil jako dobro obiskan. Stranka si je navzdela ime „radikalno-demokratska ljudska stranka“ ter hoče zastopati v prvi vrsti gospodarske in kulturne interese maloruskih kmetovalcev, kateri so se stranke oklenili v velikem številu. Vodstvo stranke prevzame politično in gospodarsko društvo „Narodna Volja“, kateri je načelnik pisatelj Jovan Franko.

Vnanje države.

Srbska skupščina.

Mala Srbija je vedno v denarnih stiskah in čim pride kaka nova vlada na krmilo, je prvo, kar stori, da najame kako novo posojilo. Tudi sedanja vlada je predložila skupščini predlog, najeti 44 milijonov frankov. Razprava o tej stvari je bila jako živahna. Napredujaki Novaković, Garašanin in Petrović kritikovali so jako ostro vso finančno upravo radikalcev in dokazovali, da slabšega gospodarstva ni bilo v Srbiji. Celo radikalni govorniki so priznavali, da je skrajni čas, reformovati finančno upravo. Finančni minister je skušal ovreči trditve o slabem gospodarstvu in je dokazoval, da se bo tekom jednega leta doseglo ravnoesje v državnem gospodarstvu, ker namerava vlada uvesti monopol cigaretnega papirja in žveplenic. Skupščina je na to vzprejela vladni predlog, s katerim se vlada pooblašča, najeti posojilo v znesku 18 milijonov frankov efektivno, in 22½ milijona nominalno.

Dve važni pravdi.

Dve veliki pravdi obujata sedaj splošno pozornost. Jedna teče že nekaj dnij in to v Rimu, ter se tiče znanih velikanskih goljufov pri romanski banki. Zatožena sta bivši upravitelj te banke, Tanlongo, in bivši nje prvi blagajnik Lazzaroni, vrh tega pa še cela vrsta manjih lopovov. Zatožba kulminira v dolžitvah, da sta Tanlongo in Lazzaroni izdala več bankovcev, nego jih je banka bila izdati opravičena, namreč za 60.784.792 lir, ter da sta prevarila banko za 28.596.106 lir. Zatoženca dolžita drug drugega. Javno mnenje je osvedočeno, da je bil velik del teh denarjev porabljen za podkupovanje raznih italijanskih poslancev in politikov. Vlada je sicer storila, kar je bilo možno, da v tem oziru nič ne pride v javnost, a vzlic temu trde razni listi, da je neki bivši ministerski predsednik dohljal od banke velike svote v politične svrhe, zatoženi Tanlongo pa trdi, da je tudi Giolittiju, sedanjemu ministerskemu predsedniku, izplačal 300.000 lir, ministru Laciotu 30.000, a ministru Grimaldiju 24.000 lir. Kakor se kaže, spravila bo ta pravda na dan razne škandale, kateri ne bodo na čast italijanskim politikom. — Druga pravda se je začela in tudi že končala v Parizu. Tiče se Ducreta in Nortona, ki sta napravila neke falsifikacije, s katerih pomočjo so boulanžisti nameravali onečastiti republičanske poslance. Zatoženi Norton se je zagovarjal, da ga je Ducret najel, naj ponaredi imenovane dokumente in mu prinesel francoski original. Ducret je to prekal. Pravda je že končana, razsodba se danes razglasi.

Socijalistični shod v Curihu.

Včeraj so se na švicarskih tleh sešli odposlanci raznih socijalističnih skupin iz posamnih evropskih dežel, da se posvetujejo o raznih točkah svojega programa. Glasilo nemških socijalistov „Vorwärts“ pravi, da se bodo socijalisti posvetovali o nastopnih rečeh: 1) Kaj je storiti, da se splošno uvede osemurni delavnik. 2) Kaj je ukreniti glede praznovanja prvega majnika. 3) Kaka bodi politična taktika socijalistov: a) parlamentarizem in volilne agitacije; b) neposredno narodno zakonodavstvo. 4) Kako naj se socijalisti vedejo v slučajih vojne. 5) Kako je urediti žensko delo. 6) Razvoj narodnih in mednarodnih društev. 7) Mednarodna organizacija socijalistov. Kakor smo že rekli zgoraj, so na tem shodu zastopane vse evropske države in tudi iz naše monarhije je došlo jako mnogo odposlancev.

Dopisi.

Iz Zagreba, 5. avgusta. [Izv. dop.] (Shod slovenskih in hrvatskih abiturijentov.) Kakor sem že javil, bil je vzprejem slovenskih abiturijentov na kolodvoru v Zagrebu jako oduševljen. Razven hrvatskih abiturijentov in vseučilišnikov prišlo je tudi mnogo meščanstva, a mej njim smo posebno opazili dičnega prijatelja našega naroda g. dra. Amruša. Ob 11. uri dopoldne odpeljali smo se na pokopališče, kjer počiva toliko plemenitih patrijotov, ki so vse svoje življenje delovali z vsemi svojimi močmi za uresničenje tistega idejale, ki sedaj plamti v vseh slovenskih in hrvatskih srcih, za zjedinenje in za neodvisnost naroda slovenskega in hrvatskega. Na pokopališču obiskali smo grobe Ilircev, prvih mož, ki so se potezali za politično in literarno združenje Hrvatov in Slovencev, na grob Stanka Vraza pa smo slovenski abiturijenti položili venec hrvatskih dijakov z napisom „Geniju bratske sloge — zagrebački abiturijenti“, dočim so hrvatski dijaki položili na grob naš venec z napisom „Iz

naroda za narod — slovenski abiturijenti“. Na grobih odličnih tu počivajočih rodoljubov spregovorilo se je več krepih govorov.

Opoldne bil je banket na strelišči. Udeležilo se ga je nad sto osob, mej njimi tudi naš rojak g. Vilbar. Popoldne zbrali smo se v krasnem Tuškancu, kjer se je kmalu razvila prosta a živahna zabava.

Zvečer ob 1/9. uri bil je komers na strelišču. Zbralo se je sila mnogo občinstva, mej njimi mnogo krasnih zagrebških gospodičin. Izmej odličnih gostov — vseh sevé ne morem imenovati — omenim poslanca dra. Franka in dra. Ružiča ter odlične hrvatske pisatelje: prof. dra. Šrepla, Evgena Kumičića, dra. Tresića, dra. Harambašića, prof. Pasarića itd. Zastopani sta bili tudi hrv. akad. društvi „Zvonimir“ in „Hrvatska“ ter slovenski akad. društvi „Triglav“ in „Sava“. Iz posebne prijaznosti so sodelovali tudi pevsko društvo „Sloga“, tamburaški zbor akad. društva „Zastava“ in godba ognjegasnega društva.

Komersu je kot stoloravnatelj predsedoval abiturijent g. Polić, ki je s toplimi besedami pozdravil vse navzočnike in povdarjal, da ima abiturijentski shod namen, pospeševati mejsobno spoznavanje, katero je podloga daljnjemu delovanju za narodne koristi in idejale.

Slovenec Lampe se je s primernimi besedami zahvalil za vzprejem in napil svobodni in zjedineni Hrvatski. Napitnica je bila vzprejeta z viharim odobravanjem. Godba je zasvirala „Liepa naša domovina“, a ko so se začeli prvi glasovi te krasne pesmi, vstalo je vse občinstvo in stoje ter odkrito poslušalo.

Hrvatski abiturijent g. Domjanić omenjal je krasote slovenskih dežel in vrline našega naroda, ki trpi in se bori za obstanek proti silnemu sovražniku. Ko je zasvitala zora na našem nebu, ko se je začelo ilirsko gibanje, pridružili so se Slovenci Hrvatom in z njimi skupno delovali, kar svedoči nepozabni pesnik hrvatsko-slovenskega jedinstva Stanko Vraz. Hrvati in Slovenci smo jeden narod, dasi imamo dve imeni. Da se odstranijo zapreke jedinstvi, treba je delovati in se boriti, a do boljše sreče napije govornik krasni svobodni in zjedineni Sloveniji. — Po tej navdušeni napitnici zasvirala je godba „Naprej“, katero so navzočniki stoji in odkrito poslušali. Mir je šele nastal, ko je začel govoriti pravnik g. Radić, čegar prekrasni govor je vse razvnel. Govoril je o moči idealov, rekše, da mora vsak Hrvat imeti troje idealov. Prvi je svobodno in pošteno življenje; drugi je svobodna obitelj. Tist ni dober oče, ki svetuje sinu: glej da si zagotoviš skorjo kruha, ampak tisti, ki pravi: trudi se sin, delaj in stori kaj za svojo domovino. Ako se ves narod zavzame za ta dva idejale, dosegel bo tudi tretjega, svobodo in zjedinenje hrvatske domovine. Odobravanje, katero je sledilo tem besedam, ni moči popisati, vse je bilo razvneto, vse je bilo navdušeno. Pevski zbor akad. društva „Zastava“ zapel je Vilharjevo „Slovenac i Hrvat“, tamburaški zbor pa je zasviral „Oj banovci“; občinstvo je pevcem in tamburašem živahno ploskalo.

Po kratki pavzi povzel je besedo g. dr. Tresić, da govori o dolžnostih vseučilišnikov. Svoboda na vseučilišču je treba razumeti. Na vseučilišču ni svobodno postopati, svobodno je samo delovati. Vsak vseučilišnik mora delovati na književnem in političnem polju, vsak mora biti član akad. društev, ki so vezbališča za bodoče javno življenje. Slovenski in hrvatski dijaki morajo solidarno postopati. Izvestni krogi skušali bodo odvrniti Slovence od Hrvatov, češ da jih hočejo ti pohrvatiti, ali naj se na to ne ozirajo. Pred očmi jim bodi višji smoter in ako kdo reče: ti si planinski Hrvat, odgovori naj se mu: ti pa doleuski Slovenec. V slogi in ljubezni moramo delovati, ker se le na ta način moremo rešiti. Izgubili smo že mnogo, ne dajmo ničesar več. — Po tem govoru nastalo je burno odobravanje, pevci so zapeli „Morje Adrijsko“, tamburaši pa so zasvirali „Glasna jasna“. Ko je še Triglav g. Žmavec z navdušenimi besedami napil slovanski vzajemnosti in je abiturijent Spljetske gimnazije g. Poduje sporočil pozdrav v domovini ostalih tovarišev, napil je Slovenec Lampe Strossmayeru in Starčeviću, kar je obudilo največjo nepopisno navdušenost. Slovenski abiturijent Vester je na to predlagal, naj se brzojavno pozdravita Strossmayer in dr. Starčević, Hrvat g. Fabio pa je predlagal, naj se jednako pozdravita dr. Tavčar in Hribar, kar je takoj obveljalo.

Ob pol polnoči zaključil je stoloravnatelj komers, a dijaki ostali smo še dolgo vkupe, veseleč se in navdušujoč se za sveto narodno stvar. —

Danes zjutraj odposlane so bile nastopne brzojavke:

Biskupu Štrosmayeru — Rogatec. — „Slaveč bratsko zedinjenje pozdravljamo preuzvišenega mecena milega naroda hrvatskega in širitelja slovanske prosvete z navdušenim Živio! — Abiturijentje slovenski-hrvatski.“

Dr. Anti Starčeviću — Sisak. — „Vodniku naroda hrvatskega kličemo gromoviti Živio! v bratskem zagrljaju združeni — Abiturijentje slovenski-hrvatski.“

Dr. Tavčarju — Ljubljana. — „Najodlučnijemu poborniku za svetinje slovenskoga naroda žele što sjajnijsi uspeh — sdruženi abiturijenti hrvatski i slovenski.“

Ivanu Hribarju — Ljubljana. — „Neustrašivomu borcu za prava narodna gromovito povladjuju — združeni abiturijenti hrvatski i slovenski.“

Valentinu Žunu — Kranj. — „Udubuse s Tobom grle — Hrvatski abiturijenti.“

Prejeli smo sledeči dopis:

Slavno uredništvo!

Z ozirom na članek „Iz Gorice, 29. julija (Izv. dopis) Kje smo?“ priobčen v 174. številki dne 1. avgusta 1893 izišlega Vašega cenjenega lista „Slovenski Narod“, je slavno to uredništvo naprošeno sprejeti in objaviti na podlagi § 19 tisk. postave v prihodnji številki tega lista naslednji

Popravek.

Ni res, da sem jaz podpisani trikrat zaporedoma ugasnil žveplenke, ki jih je Josip Trnovec na italijansko stavljeno prošnjo g. Quain-a uljudno prižgal; in ni res, da sem jaz pri tej priliki rekel g. Quain-u, kaj da mu je potreba ognja od „sklavarjev“

V Gorici, 5. avgusta 1893

Josip Ippavitz

pisar pri odvetniku Dr. Marani v Gorici.

Opomba uredništva: Ob sebi umevno je, da mi prisojamo svojemu dopisniku več verodostojnosti, kakor laborskemu pisarju Ippavitzu.

Velika pevska slavnost v Mariboru

dné 6. avgusta t. l.

Obrabljene, sto in stokrat že citirane besede slavnega nemškega pesnika Schillerja, „Wo man singt“ itd., prišle so nam nehoté na misel, ko nam je poročati o slavnosti, katero je priredilo vrlo „Slovensko pevsko društvo“ včeraj v Mariboru. O blažili moči petja in pesmi, ki jo tako lepo izražajo pesnik v gornjih besedah, pač nima pojma duševno na najnižji stopinji propalosti stoječa druhal večina renegatov in fanatičnih sovražnikov slovenstva, ki je poslednje dni v svojih ultragermanskih listih uprizorila pravo gonjo proti slovenski pevski slavnosti Mariborski. Hujskalo se je, kakor še nikdar poprej, razvila se je vsa podlost teh časnikarskih divjakov, katere je pa včeraj v nesramni pisavi še prekosila obskurna „Marburger Ztg.“ A z zadoščenjem konstatujemo, da tudi letos niso dosegli hujskati prav nikakršnega uspeha, slavnost vršila se je brez najmanjših ovir in prebivalstvo Mariborsko pokazalo je zopet, da je mirno in vé, kaj zahtevata o lika in dostojnost. Tudi vodstvo nemškega „Glasbenega društva“ na Ptujem ostalo je mož-beseda in navzlic vsemu pritisku ni preklicalo obljubljenega sodelovanja zares izborne Ptujске godbe.

Če udeležba iz nekaterih bolj oddaljenih krajev ni bila morda tolika, kakor prejšnja leta, iskati nam je vzrok v izredni obilici večjih narodnih slavnostij v letošnjem letu. Navzlic temu pa je bil v celoti obisk koncerta celo pri neugodnem deževnem vremenu tak, da so bili vsi prostrani prostori „pri Gambrinu“ že zasedeni pred začetkom koncerta, o katerem hočemo govoriti pozneje.

Iz Ljubljane vozil je poseben vlak, s katerim se je odpeljal pred peto uro zjutraj okoli 60 oseb, mej njimi blizu 40 pevcev „Slov. del. pev. društva „Slavec“. Mej potom pridruževali so se skoro na vseh postajah rodoljubi ter pevke in pevci, posebno v Litiji, Trbovljah, Hrastniku, v Laškem trgu in v Celji, kjer so „Slavci“ zapeli na peronu „Liepa naša domovina“. Od Celja naprej naraščalo je vedno bolj število udeležencev, posebno v Št. Juriji, Poličanah, Slovenski Bistrici in na Pragarskem. Na poslednji postaji

pridružil se je s Ptujčani odbor „Sl. pev. društva“ in je Ptujсka godba zaigrala na peronu krepko koračnico. Ko je vlak došel do Maribora, bilo je blizu 300 udeležnikov, katere je slavnostni odbor vzprejel na kolodvoru. „Slavci“ zapeli so v pozdrav „Slovenec, glej, Tvoja zemlja je zdrava“, na kar so zazorili burni Živio-klici. V dolgi vrsti pomikal se je potem sprevod došlih gostov proti slavnostnemu prostoru „pri Gambrinu“, kjer je bil oficijelni pozdrav. Načelnik slavnostnega odbora g. dr. B. pozdravil je s prisrčnimi in krepkimi besedami iz vseh krajev došle goste, posebno iz Kranjske in Štajerske in „Slovensko pevsko društvo“ iz Ptuja, rekoč, da je tudi iz Koroške naznanjenih mnogo rodoljubov. Pokazati hočemo na slovenskih tleh moč slovenske pesmi, v svesti si, da nam bode Stvarnik po besedah Jenkovih dal kreposti v težavnem boju za naš narodni obstanek. Pozdravlja torej iz celega srca vse došle goste, kličoč jim trikrat: Živio! Glasno odmevali so navdušeni Živio-klici. Imenom „Slovenskega pevskega društva“ pozdravil je potem še goste in posebno pevsko društvo „Slavec“ predsednik „Slov. pev. društva“ g. Lešnik.

Ob 10. uri bila je sv. maša v cerkvi sv. Alojzija, pri kateri je bilo pevsko društvo „Slavec“ iz Ljubljane, po končani maši pa skupna vaja pod vodstvom g. profesorja Gerbiča.

Skupni obed se je zaradi dolge skušnje nekoliko zakasnil in pričel še le ob 2. uri. To je bilo uzrokom, da so mnogi gostje odšli že poprej k obedu in da so vsled kasne ure odpadli običajni govori in zdravice ter se je skupni obed vršil le v mejsebojnem prijateljskem pomenkovanju.

O zborovanji, ki se je vršilo ob 4. uri, poročali bomo v prihodnji številki ter prijavili poročila tajnikovo in blagajnikovo in izid volitev. Predsednikom bil je z vzklikom izvoljen g. dr. Brumen, ki je prevzel težavni posel pod pogojem, da ga bodo podpirali odborniki veččaki.

Koncert pričel se je točno ob 5. uri. Navzlic jako pretečemu, s črnimi oblaki prepredenemu nebu, vrelo je ljudstvo od vseh strani na prostorni vrt „pri Gambrinu“, ki je bil krasno okinčan z zastavami in zelenjem. Poleg elegantnih dam in gospodov bilo je posebno veliko gg. duhovnikov, imenujemo le č. g. stolnega dekana in prelata Kosarja, č. g. stolnega prošta Orožna in mnogo stolnih kanonikov, č. g. stolnega vikarja Hudovernika, č. g. dr. Medveda itd. A tudi prostega naroda bilo je mnogo iz vse okolice. Okolo 30 mož broječa res izborna izvežbana Ptujсka godba pričela je koncert z Emeržičevo slavnostno koračnico po slovenskih napevih (Slovenec sem, Oj banovci itd.), katero je občinstvo vzprejelo tako navdušeno, da se je morala ponavljati. Godba pod vodstvom g. kapelnika Haringa svirala je to in vse nastopne točke tako krepko in precizno, da se sme meriti z vsako vojaško godbo. Komaj je prišla na vrsto prva pevska točka, začelo je deževati, a k sreči je bil vrt že tako polo občinstva, da materialnemu uspehu koncerta neugodno vreme ni škodovalo posebno. Pevski del vsporeda moral se je vsled tega vršiti zaporedoma. Z upravo občudovanja vredno navdušeno resignacijo poslušala je večina mnogobrojnega občinstva, kar ga ni dobilo prostora pod obema prostorima verandama, ves pevski program pod dežniki stoje, kajti pri mizah ni bilo več mogoče ostati. Saj se je pa tudi bilo tako dobro, da je bilo že vredno žrtvovati se malo za ta užitek. Vavpotičevo „geslo“ je mala neznaatna samo 4 takte dolga kompozicija in bi nam bolj ugajala, da se ne ponavlja na tri razne tekste, nego bi bilo komponirano za vsako kitico posebej. Volaričev moški zbor „Novinci“ je precej dolga skladba, kateri bi semtertja bilo potrebno malo več marcijalaega vznosa in večjega izraza, ki bi jo storil manj jednolično. Pel jo je skupni moški zbor pod vodstvom g. prof. Gerbiča prav krepko in dobro nuančirano. Nedvedova krasna skladba „Nazaj v planinski raj“ je že tako slavno znana, da o njej ni treba več govoriti. Če se jo čuje tako dovršeno peti, kakor je bilo to pri včerajšnjem koncertu, mora se pohvalno omenjati zares marljivo učenje posebno ženskega zbora in truda, ki si ga prizadevajo posamične frakcije raztresenega pevskega društva, da se z jedno samo skupno glavno skušnjo zlijejo v tako lepo harmonično celoto. Omenjati nam je tudi krepkih basov, ki so mnogo pripomogli k divnemu uspehu tega lepega zbora, ki se je moral ponavljati. Gerbičev mešani zbor „Žitno polje“ je precej težavna karakteristična skladba,

ki zahteva dobro izurjenih pevk in pevcev, da doseže popolni uspeh. Zbor se je približal intencijam skladatelja, kar je bilo mogoče in se je morala tudi ta številka ponavljati na burno zahtevanje. Gustav Ipavčev „Slovan na dan“ obdelal je hvaležno pesem prav efektno in spretno za moški zbor in bariton-solo, ki ga je pel z lepim uspehom gosp. Stuhec, znan nam po svojem simpatičnem, dobro šolanem glasu od lanskega leta. Skladba in nje izborna izvajanje ugajala sta tako občinstvu, da se je morala tudi ta točka ponoviti. Velika kompozicija dra. Benjamina Ipavca „Kdo je mar“, ki se je s sijajnim uspehom pela že v toliko slovenskih koncertih, bila je tudi včeraj jedna poglavitnih točk in se je izvršila prav dobro, kajti moški zbor, orkester na godala in solisti rešili so povsem povoljno svoje uloge. Samospeve peli so gg. dr. Bezjak, Dražil in Stuhec in smo posebno občudovali prvoimenovane mogočni bas. Biser koncertu pa je bila zadnja točka Foersterjev „Ave Marija“ iz opere „Gorenjski slavček“. To veličastno, a ob jednem krasno melodično skladbo, iz katere veje pravi umetniški duh, izvel je mešani zbor zares mojsterski in s tem kronal ves prelepo uspeli koncert. Občinstvo želelo je burno še jedenkrat slišati celo točko in se je moralo zadovoljiti tej želji. S tem je bil končan pevski vspored, ki se je navzlic vremenski neizgodi izvršil ves, potem pa je svirala godba svoje točke in žela mnogo zaslužene pohvale. Obilica došlih brzojavnih pozdravov pričala je, kako živo se je zanimal ostali slovenski svet za to slavnost. Mariborske čitalnice mešani pevski in mešani tamburaški zbor razveseljeval je potem občinstvo z mnogimi točkami, posebno tamburašice in tamburaši so neumorno svirali več komadov in nas iznenadili pod vodstvom gosp. Nerata ml. s svojo spretnostjo. Pri nadvojvodi Ivanu, kjer je zdaj čitalnica, pa je bilo pozneje, kakor že prej na slavnostnem prostoru pevsko društvo „Slavec“ in je vladala mej zdraviciami in petjem največja navdušenost, dokler ni prišel čas ločitve. Slovensko pevsko društvo na Ptuij sme včerajšnji v vsakem oziru krasno uspeli koncert z zlatimi črkami zabeležiti v svojo zgodovino. Kulturni pomen tacih slavnostij za ukrepljenje slovenske zavednosti je eminenten. Dokler se bode glasila tako veličastno slovenska pesem iz grl tolikih domoljubnih dam in gospodov po južnem Štajerji, ne bodo se uresničile zlobne nakane fanatičnih renegatov in zastoj bode njihovo besnenje. Zatorej kličemo: Živila slovenska pesem in nje vrle čestilke in čestilci! — i.

Domače stvari.

— (Gosp. Janezu Horáku) občečislane našemu meščanu-narodnjaku se je zadnji čas zdravje toliko shujšalo, da so ga včeraj morali prevideti. Želimo, da bi se vrlému možu obrnilo kmalu na bolje!

— (Umrli) je včeraj nenadoma g. Iv. Križaj, ki je bil šele te dni imenovan načelnikom Ljubljanske postaje pri Zelenem hribu na dolenski progi. Zadel ga je kap in to v kavarni „Evropa“. Kmalu potem, ko so ga prenesli v bolnico, je preminol. Pokojnik je bil jako značajan in obče priljubljen mož ter vrl narodnjak. Bodi mu lahka zemlja in blag spomin!

— (Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda!) Uredništvu našega lista so poslali danes kronine darove za družbo sv. Cirila in Metoda: Gospe Josipina Terpine in Marija Mandelj in gg. Jak. Terpine in Nikola Nadali v Ljubljani vsak 1 krono. — G. dr. Poznik v Rudolfovem pošilja iz Kranjske Gore 1 k. — G. prof. Sim. Rutar 2 kroni in 2 ital. liri (1'80 k.), skupaj 3 k. 80 vin. — Vesela družba na potu iz Celja v Maribor h koncertu „Slov. pev. društva“ 4 k. 20 vin., godču. Mankočeva iz Trsta 2 kroni. Skupaj vzprejeli smo danes 15 kron, katere izročimo vodstvu. Živila rodoljubni darovalci in darovalke in njih nasledniki!

— (Vrtna veselica pevskega društva „Ljubljana“, ki se zaradi neugodnega vremena ni mogla vršiti včeraj, se je preložila na torek (praznik) dné 15. t. m.

— (Odhodna veselica podčastnikov domačega pešpolka na Virantovem vrtu) Vreme vrlim našim podčastnikom ni bilo mило, a navzlic temu pokazalo je mnogobrojno občinstvo, kako priljubljeni so mu osnovevalci veselice, ki nas bodo v kratkem zapustili. Jeden član podčastniškega društva pozdravil